

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II
HISTORY

B

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JUN - 10219

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper II will be compulsory.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JUN - 10219/II—B

History Paper II इतिहास

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Which of the following Ancient Indian mathematicians composed <i>Shulba Sutra</i>, the text in which basic concepts of mathematics are discussed ? (A) Baudhayana (B) Aryabhatta (C) Brahmagupta (D) Varahmihir 2. During Satavahana times the terms, Katak and Skandhawar were used in the context of..... (A) Fertile land (B) Disaster (C) Army base (D) Market place 3. The famous inscription of Vasishtiputra Pulumavi, in which he explains that Queen Gotami Balasiri, mother of Gotamiputra, caused the built a cave for (Buddhist) Samgha, is located at..... (A) Aurangabad (B) Nashik (C) Junnar (D) Paithan	1. खालीलपैकी कोणत्या प्राचीन भारतीय गणित-विद्वानाने गणिताच्या मूळ संकल्पना असलेल्या शुल्भसूत्राची रचना केली ? (A) बौधायन (B) आर्यभट्ट (C) ब्रह्मगुप्त (D) वराहमीहिर 2. काटक आणि स्कंधवारया सातवाहनकालीन संज्ञा कोणत्या संदर्भात वापरल्या जात होत्या ? (A) सुपीक जमीन (B) आपत्ती (C) सैन्यतळ (D) बाजारपेठ 3. खालीलपैकी कोणत्या वाशिष्ठ पुलूमावीच्या अभिलेखात असे नमूद केले आहे की त्या ठिकाणी (बौद्ध) संघासाठी एक शाईलगृह बनवावे अशी गौतमिपुत्र माता, राणी गौतमी बलसीरियांची इच्छा होती. (A) औरंगाबाद (B) नाशिक (C) जुन्नर (D) पैठण

4. A group of 5 Monolithic rock-cut shrines at Mahabalipuram were excavated during the rule of the Pallava King.....
- (A) Simhavishnu
(B) Mahendravarman I
(C) Narasimhavarman I
(D) Nandivarman II
5. .... is *not* an example of the temple site of the Vikatakas.
- (A) Mandhal
(B) Hamalapuri
(C) Ramtek
(D) Nagara
6. The Sthanu Ravi copper plate inscriptions record an agreement between merchants of the Malabar coast and some Christian merchants from.....
- (A) Venice
(B) The Persian Gulf region
(C) The Black Sea region
(D) The Coromandel coast
4. महाबलीपुरम येथील पाच एकाश्मकोरीव मंदिरांचा समूह ..... या पल्लव राजाच्या कारकिर्दीत कोरण्यात आला.
- (A) सिंहविष्णू
(B) महेन्द्रवर्मन प्रथम
(C) नरसिंहवर्मन प्रथम
(D) नंदिवर्मन द्वितीय
5. .... हे वाकाटककालीन मंदिर स्थळाचे उदाहरण **नाही**.
- (A) मांडळ
(B) हमलापुरी
(C) रामटेक
(D) नागरा
6. स्थानू रवि ताम्रपटात मलबार तटातील व्यापारी आणि ..... मधले काही ख्रिस्ती व्यापाऱ्यां मधील कराराची नोंद आहे.
- (A) वेनिस
(B) फारसी खाडीचा भाग
(C) काळ्या समुद्राचा भाग
(D) कोरोमंडल किनारपट्टी

7. The name of the famous Buddhist monk mentioned in the inscription of Ajanta Cave No. 24, is
- (A) Anand
(B) Sthavirachal
(C) Ashvaghosh
(D) Dhammapal
8. The official named Uparakshita in the Satavahana administration, was in charge of.....
- (A) Espionage
(B) Currency system
(C) Building caves
(D) Finance and accounts
9. Damras was the term used for.....
- (A) Feudal lords in early Medieval Kashmir
(B) Mints in early Medieval Kashmir
(C) Traders in early Medieval Kashmir
(D) Beggars in early Medieval Kashmir
7. अजिंठा येथील शैलगृह क्रमांक 24 मध्ये कोणत्या प्रसिद्ध बौद्ध भिक्कूचे नाव उद्धृत केले आहे?
- (A) आनंद
(B) स्थविरचल
(C) अश्वघोष
(D) धम्मपाल
8. सातवाहन प्रशासनात उपरक्षित नावाचा अधिकारी कोणत्या विभागाची जबाबदारी सांभाळत होता?
- (A) हेरखाते
(B) चलन परिसंचरण व्यवस्था
(C) शैलगृहे (गुहा) तयार करणे
(D) वित्तलेखा विभाग
9. दामरस ही संज्ञा कशासाठी वापरल्या जात होती?
- (A) पूर्वमध्ययुगीन काश्मीरमधील सरंजामी वर्ग
(B) पूर्वमध्ययुगीन काश्मीरमधील टांकसाळ
(C) पूर्वमध्ययुगीन काश्मीरमधील व्यापारी वर्ग
(D) पूर्वमध्ययुगीन काश्मीरमधील भिकारी वर्ग

10. Who of the following established Vakataka rule ?
- (A) Vindhyashakti
(B) Rudrasen I
(C) Pravarsen I
(D) Pruthvisen I
11. Which of the following Rashtrakuta Kings established his capital at Manyakhet ?
- (A) Dantidurg
(B) Amoghvarsh I
(C) Krishna I
(D) Govind II
12. Which of the following temples is *not* an example of the Chola temple architecture ?
- (A) Brahmapurishvara Temple, Pullamangai
(B) Kailasanatha Temple, Tirupattur
(C) Nageshvaraswami Temple, Kumbhakonam
(D) Airavateshvara Temple Darasuram
10. वाकाटक राजवटीची स्थापना खालीलपैकी कोणी केली ?
- (A) विंध्यशक्ती
(B) रुद्रसेन पहिला
(C) प्रवरसेन पहिला
(D) पृथ्वीसेन पहिला
11. कोणत्या राष्ट्रकूट राजाने मान्यखेड येथे आपली राजधानी स्थापन केली ?
- (A) दंतीदुर्ग
(B) अमोघवर्ष पहिला
(C) कृष्ण पहिला
(D) गोविन्द दुसरा
12. खालीलपैकी कोणते मंदिर चोल मंदिर स्थापत्याचे उदाहरण नाही ?
- (A) ब्रह्मपुरीश्वर मंदिर, पुल्लमंगई
(B) कैलासनाथ मंदिर, तिरूपट्टुर
(C) नागेश्वरस्वामी मंदिर, कुंभकोणम
(D) ऐरावतेश्वर मंदिर, दारासुरम

13. Which of the following temple styles flourished during the rule of the Paramaras ?
- (A) Dravida
(B) Vesara
(C) Hemadapanti
(D) Bhumija
14. Warangal fort was defended by two walls, the outer made of..... and the inner of.....
- (A) Earth and granite
(B) Brick and stone
(C) Earth and wood
(D) Basalt and granite
15. The Yadavas of Devgiri had issued gold coins popularly known as.....
- (A) Padmatankas
(B) Dinar
(C) Karshapana
(D) Gadhiya
16. The first expedition of Muhammad of Ghur was directed against.....
- (A) Multan
(B) Sindh
(C) Punjab
(D) Gujarat
13. खालीलपैकी कोणती मंदिर स्थापत्यशैली परमारांच्या राजवटीत बहरली ?
- (A) द्राविड
(B) वेसर
(C) हेमाडपंती
(D) भूमीज
14. वारांगल किल्ला हा दोन भिंतीनी सुरक्षित केलेला होता. बाहेरची भिंत ..... ने आणि आतील भिंत ..... ची दोन्ही.
- (A) माती व ग्रेनाइट (कडप्पा)
(B) वीट आणि दगड
(C) माती आणि लाकूड
(D) काळा दगड आणि कडप्पा बसाल्ट
15. देवगिरीच्या यादवांनी काढलेल्या सुवर्ण नाणी ..... या नावाने ओळखली जातात.
- (A) पद्मटंक
(B) दिनार
(C) कार्षापण
(D) गधेया
16. मुहम्मद घोरीची पहिली मोहिम..... विरुद्ध होती.
- (A) मुलतान
(B) सिंध
(C) पंजाब
(D) गुजरात

17. In which of the following works of Amir Khusrau do we get a description of siege implements ?
- (A) *Nuh Siphir*
(B) *Khazain-ul-Futuh*
(C) *Tughlaq Nama*
(D) *Tarikh-i-Alai*
18. In the decisive battle of Amroha, in which the Mongols were defeated, who led Alauddin's forces ?
- (A) Malik Nayak
(B) Qutlugh Khan
(C) Zafar Khan
(D) Ali Beg
19. Which class was hit hard by Alauddin's Measures ?
- (A) Peasants
(B) Soldiers
(C) Muqaddams and traders
(D) Nobility
20. When was the city of Burhanpur founded and by whom ?
- (A) Malik Ahmad in 1380
(B) Nasir Khan in 1399
(C) Malik Muhammad in 1400
(D) Sikandar Lodi in 1520
17. आमिर खुसरोच्या कोणत्या साधनात आपल्याला ..... वेढा घालण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या आवजारांचे वर्णन प्राप्त होते ?
- (A) नूह सिफिर
(B) खजाइन उल फुतूह
(C) तुघलक नामा
(D) तारीखे अलाई
18. अमरोहाच्या निर्णायक लढाईत ज्यामध्ये मंगोल सैन्यांचा पराभव झाला, त्यावेळी अलाउद्दीनच्या सैन्याचे नेतृत्व कोणी केले ?
- (A) मलिक नायक
(B) कुतलूघ खान
(C) झाफर खान
(D) अलिबेग
19. अलाउद्दीनच्या धोरणाचा सर्वात जास्त प्रभाव कोणत्या वर्गावर झाला ?
- (A) शेतकरी
(B) सैनिक
(C) मुकादम आणि व्यापारी
(D) सरदार वर्ग
20. बुऱ्हानपूर हे शहर कोणी व कधी बसवले ?
- (A) मलिक अहमदने 1380 मध्ये
(B) नसीर खानने 1399 मध्ये
(C) मलिक मुहम्मदने 1400 मध्ये
(D) सिकंदर लोधीने 1520 मध्ये

21. According to which medieval source were elephants to be found in the Rajpipla forests of Gujarat ?

(A) Ibn Batuta

(B) Abdul Hamid Lahori

(C) Abul Fazl

(D) Abbas Sarwani

22. In the year 1335, which short lived Sultanate was established in India ?

(A) Faruqi

(B) Madurai

(C) Arcot

(D) Tiruchirapalli

21. पुढीलपैकी कोणत्या मध्ययुगीन संदर्भसाधनानुसार गुजरातच्या राजपिपला अरण्यामध्ये हत्ती आढळत असत ?

(A) इब्न बतूता

(B) अब्दुल हमीद लाहोरी

(C) अबुल फझल

(D) अब्बास सरवानी

22. 1335 मध्ये भारतात अल्पकाळ टिकलेल्या कोणत्या सल्तनतची स्थापना झाली ?

(A) फारूकी

(B) मदुरई

(C) आरकोट

(D) तिरूचिरापल्ली

23. Athanasius Nikitin was a.....traveller.

- (A) Russian
- (B) Italian
- (C) Portuguese
- (D) Spanish

24. During the period of Muhammad bin Tughlaq, the office of the *diwan-i-mazalim* handled.....

- (A) Cases concerning revenue adjustment
- (B) Cases of *madad-i-ma'ash* grants
- (C) Cases involving the bureaucracy
- (D) The actual collection of revenue

23. अथानासिअस निकीतन..... येथील प्रवाशी होता.

- (A) रशियन
- (B) इटालियन
- (C) पोर्तुगीज
- (D) स्पॅनिश

24. मुहम्मद बिन तुघलक यांच्या काळात दीवान-ए-मझलिम यांच्या कचेरीत ..... चे काम चाले.

- (A) महसुलाची घासाघीस
- (B) मदद ए माशच्या देणग्या
- (C) नोकरशाहीशी संबंधित गोष्टी
- (D) महसुलाची प्रत्यक्ष जमा

25. Which of the following Sultans sent an embassy to the Ottoman Sultan Suleiman ?

- (A) Burhan Nizam Shah of Ahmadnagar
- (B) Sultan Bahadur Shah of Gujarat
- (C) Sultan Ali Adil Shah of Bijapur
- (D) Sultan Yusuf Quli Shah of Golconda

26. To whom were the titles *asvapati* and *gajapati* applied in the sources of the Deccan and the south ?

- (A) Vijayanagar rulers and the Ganga kings of Odisha
- (B) Chalukyas and the Shilaharas
- (C) Chola rulers and the Pandya rulers of Madurai
- (D) Vijayanagar rulers and the Bahmani Sultans

25. खालीलपैकी कोणत्या सुलतानाने अॅटोमन सुलतान सुलेमान यांच्याकडे आपला राजदूत पाठवला ?

- (A) अहमदनगरचा बुऱ्हाण निजामशाह
- (B) गुजरातचा सुलतान बहादुरशाह
- (C) विजापूरचा सुलतान अली आदिलशाह
- (D) गोलकोड्यांचा सुलतान युसूफ कुलीशाह

26. दख्खन आणि दक्षिण भारतातील साधनात अश्वपति आणि गजपती हे बिरूड कोणसाठी वापरले आहे ?

- (A) विजयनगर राज्यकर्ता आणि ओडिशातले गंगा राजा
- (B) चालूक्य आणि शिलहार
- (C) चोळ शासक आणि मदुरैचे पांड्य राजा
- (D) विजयनगर शासक आणि बहमणी सुलतान

27. What is meant by the term *sthaladayam* found in Vijayanagar period inscriptions ?
- (A) Tax on grain
(B) A form of forced labour
(C) Transit duty
(D) Tax on plough oxen
28. Which Mughal Prince got the Bijapur and Golconda to sign the Deed of Submission ?
- (A) Khurram
(B) Salim
(C) Dara Shikoh
(D) Jalaluddin
29. According to the 17th century text *Vyavaharmayukha*, *watan* land was to be considered.....
- (A) Private property
(B) Ritual and traditional rights in the village
(C) Inherited and communal property
(D) Assignable land
27. विजयनगर काळातील शिलालेखात आढळणाऱ्या स्थलादायम या संज्ञेचा काय अर्थ आहे?
- (A) धान्यावर कर
(B) एका प्रकारची वेठबिगारी
(C) आयात निर्यात कर
(D) नांगरणाऱ्या बैलांवर कर
28. कोणत्या मुघल राजकुमाराने बिजापूर आणि गोलकोंडाकडून शरणगति स्वीकारल्याचे फरमान घेतले?
- (A) खुर्रम
(B) सलिम
(C) दाराशिकोह
(D) जलालुद्दीन
29. 17व्या शतकातील व्यवहारमायुखा या ग्रंथानुसार वतन जमीन ..... मानली जाते.
- (A) खाजगी मालमत्ता
(B) विधी आणि पारंपारिक अधिकार
(C) वंशपरंपरेने आणि सामूहिक मालमत्ता
(D) नेमलेली जमीन

30. What was *katraparcha* ?
- (A) A tax on metal
(B) A tax on paper
(C) A tax on cloth
(D) A tax on looms
31. The *kaniyatchi* of Chola and Vijayanagar period of South India were.....
- (A) Upper castes associated with temple management
(B) Bhakti saints
(C) Weavers
(D) Dominant landed classes
32. The final surrender of the Mewar Rana took place :
- (A) At the beginning of Jahangir's reign
(B) Towards the end of Akbar's reign
(C) Towards the end of Jahangir's reign
(D) During the period of Shah Jahan's governorship of Rajasthan

30. कात्रपरचा काय आहे?
- (A) धातूवर कट
(B) कागदावर कट
(C) कापडावर कट
(D) विणकराच्या मागावर कट
31. दक्षिण भारताचे चोल व विजयनगर काळात कनियाची हे ..... होते.
- (A) मंदिर प्रबंधनाशी जुळलेले वरच्या दर्जाच्या जातीचे
(B) भक्ती संते
(C) विणकरे
(D) प्रबळ क्षेत्रसंपन्न वर्गाचे
32. मेवाडच्या राणा याने अखेरची माघार कधी घेतली ?
- (A) जहांगीराच्या राजवटीच्या सुरुवातीला
(B) अकबराच्या राजवटीच्या शेवटी
(C) जहांगीराच्या राजवटीच्या शेवटी
(D) राजस्थानच्या राज्यकर्तेपदी शहाजहान असताना

33. What are *khasra* documents ?
- (A) Documents giving details of land owned by peasants
- (B) Documents that give the prices of indigo and sugarcane
- (C) Documents about customs collected at Surat port
- (D) Documents of the *nagarsheths* of Ahmedabad
34. The earliest reference to the term *balutedar* is found in the.....
- (A) *Jnyaneshwari*
- (B) *Seeta Swayamvar*
- (C) *Pune Peth Kaifiyat*
- (D) *Radha-madhav Vilasa champu*
35. The Bundelas began to come to prominence after :
- (A) The establishment of a capital at Orchcha
- (B) The murder of Abul Fazl
- (C) The attack on Orchcha by Shah Jahan
- (D) The conquest of Malwa by Akbar
33. खासरा कागदपत्रे काय आहेत ?
- (A) शेतकऱ्यांच्या मालकीच्या जमिनीचे तपशील देणारी कागदपत्रे
- (B) नीळ व ऊसांच्या किंमतीची (दर) माहिती देणारी कागदपत्रे
- (C) सूरत बंदरावर जमा केल्या जाणाऱ्या सीमाशुल्काबाबतची कागदपत्रे
- (D) अहमदाबादमधील नगरशेठ यांची माहिती देणारी कागदपत्रे
34. बलुतेदार शब्दांचा सर्वात प्रारंभीचा संदर्भ ..... मध्ये सापडतो.
- (A) ज्ञानेश्वरी
- (B) सीता स्वयंवर
- (C) पुणे पेठ कैफियत
- (D) राधा-माधव विलास चंपू
35. .... बुंदेले यांचा प्रभाव विस्तारला.
- (A) ओरछामध्ये राजधानी स्थापन झाल्यावर
- (B) अबुल फझलच्या खूनानंतर
- (C) शाहजहानने ओरछावर हल्ला केल्यानंतर
- (D) अकबराने माळवा जिंकून घेतल्यानंतर

36. The *Lekhapaddhati* is a text from
.....

- (A) Karnataka
- (B) Gujarat
- (C) Tamil Nadu
- (D) The Doab region

37. Which two political institutions are regarded by historians as the 'backbone of the Vijayanagar Empire ?

- (A) The nayankara and ayagar system
- (B) The ayagar system and the Ainnurruvar
- (C) The nayankara system and the temple
- (D) The temple and the ayagar system

36. लेखापद्धती हे ग्रंथ ..... मधून आहे.

- (A) कर्नाटक
- (B) गुजरात
- (C) तामिळनाडू
- (D) दोआब भाग

37. इतिहासकारांच्या मते कोणत्या दोन राजकीय संस्था हे विजयनगर साम्राज्याच्या पाठीचा कणा मानले जातात ?

- (A) नयनकारा आणि आयागार पद्धत
- (B) आयागार पद्धत आणि अयननूरुवर
- (C) नयनकारा पद्धत आणि मंदिर
- (D) मंदिर आणि आयागार पद्धत

38. In the Bahmani period, the port of Dabhol was known as.....

- (A) Mustafabad
- (B) Nasratpur
- (C) Bandar Mubarak
- (D) Islamabad

39. Light artillery carried on camel back was called.....in Mughal times.

- (A) *Narnal*
- (B) *Gajal*
- (C) *Arraba*
- (D) *Shutrnal*

40. Where is Aurangzeb's tomb ?

- (A) Delhi
- (B) Agra
- (C) Khuldabad
- (D) Daulatabad

38. बहामणि काळात दाभोळचा बंदर .....
या नावाने सुद्धा ओळखला जात असे.

- (A) मुस्तफाबाद
- (B) नुसरतपुर
- (C) बंदर मुबारक
- (D) इस्लामाबाद

39. मुघल काळात उंट्याच्या पाठीवर नेल्या जाणाऱ्या हलक्या तोफांना ..... असे म्हणतात.

- (A) नरनाल
- (B) गजाल
- (C) अरराबा
- (D) शूत्रनाल

40. औरंगजेबाची कबर कुठे आहे ?

- (A) दिल्ली
- (B) आग्रा
- (C) खुलदाबाद
- (D) दौलताबाद

41. The Sufi saint Muhammad Banda Nawaz is better known as.....
- (A) Baba Farid
(B) Gesudaraz
(C) Baba Palangposh
(D) Shaikh Mohammad
42. Who assumed office as the first viceroy of Portuguese territory of Goa from 1505-1509 ?
- (A) Afonso d'Albuquerque
(B) Francisco de Almeida
(C) Vasco da Gama
(D) Father Stevens
43. An early Dutch traveler to India and Indonesia was.....
- (A) Francisco Pelsaert
(B) Peter Floris
(C) Adrian van Rheede
(D) John Huyghen van Linschoten
41. सूफी संत मुहम्मद बंदा नवाज हे .....
या नावाने अधिक प्रसिद्ध होते.
- (A) बाबा फरीद
(B) गेसूदराज
(C) बाबा पलंगपोश
(D) शेख मोहम्मद
42. 1505-1509 याकाळात पोर्तुगालच्या गोव्यांतील प्रदेशाचा पहिला व्हाइसरॉय म्हणून कोणी सूत्रे हातात घेतली ?
- (A) अफॉन्सोद अलबुकेर
(B) फ्रान्सिस्कोद अलमेडा
(C) वास्को द गामा
(D) फादर स्टीवन्स
43. भारतात आणि इंडोनेशियात .....
हा सर्वात आधीचा डच प्रवासी होता.
- (A) फ्रॉन्सिस्को पेलसर्ट
(B) पीटर फ्लोरिस
(C) अँड्रियन वान रिदड
(D) जॉन ह्यूजेन वान लीनशोतेन

44. The cities of Sultanpur and Bandar Mubarak are better known as..... and .....
- (A) Madurai and Nagapattinam
(B) Dwarasamudra and Kalyani
(C) Chaul and Vengurla
(D) Warangal and Surat
45. Tavernier in the 17th century described two routes from Surat to Agra, one via..... and the other via.....
- (A) Burhanpur and Ahmedabad
(B) Burhanpur and Sironj
(C) Merta and Kota
(D) Gwalior and Kota
46. In the 16th and 17th centuries, what feature did the ports of Gandevi, Chaul and Narsapur share ?
- (A) They were all on the west coast of India
(B) They were all centres of ship building
(C) They were all under the control of the Portuguese
(D) They were all centres of Armenian merchants
44. सुलतानपूर आणि बंदर मुबारक ही शहरे ..... आणि ..... या नावाने जास्त प्रसिद्ध आहे.
- (A) मदुराई आणि नागापट्टीनम
(B) द्वारसमुद्र आणि कल्यानी
(C) चौल आणि वेंगुर्ला
(D) वारांगल आणि सूरत
45. 17व्या शतकात टॅव्हेरनियर याने सूरत वरून आग्र्याला जाण्यासाठी दोन मार्ग सांगितले होते. पहिला ..... मार्ग आणि दुसरा ..... मार्ग.
- (A) बुन्हानपूर व अहमदाबाद
(B) बुन्हानपूर व सिरोंज
(C) मेडता व कोटा
(D) ग्वाल्हेर व कोटा
46. सोळाव्या आणि सतराव्या शतकात गणदेवी, चौल आणि नरसापूरमध्ये कोणते समान वैशिष्ट्ये होते ?
- (A) ते सर्व भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यांवर होते.
(B) ते सर्व जहाज बांधणीचे केंद्र होते.
(C) ते सर्व पोर्तुगीजांच्या ताब्यात होते.
(D) ते सर्व अर्मेनियन व्यापाऱ्यांची केंद्रे होते.

47. The *Takht-i-Kirmani*, a gate built by descendants of a saint from Kirman, is located in.....

- (A) Chaul
- (B) Vengurla
- (C) Bidar
- (D) Nagpur

48. The segmentary state model was based on the study of..... by.....

- (A) Chola state, Burton Stein
- (B) Alur society, Aidan Southall
- (C) Rajput lineages, Richard Fox
- (D) Vijayanagar state, N. Karashima

49. The *Ragamala* paintings are typical of the..... style of the 18th century.

- (A) Deccan
- (B) Kangra
- (C) Rajput
- (D) Pahari

47. तख्त-इ-किरमानीचा दरवाजा जे किरमान मधून आलेल्या सूफी संताच्या वंशानी बांधलेले ..... येथे स्थित आहे.

- (A) चौल
- (B) वेंगुर्ला
- (C) बिदर
- (D) नागपूर

48. विभाजित राज्य नमुना ..... च्या अभ्यासावर ..... यांनी प्रस्थापित केले.

- (A) चोल राज्य बर्टनस्टाईन
- (B) अलूर सोसाईटी, ऐडन साऊथहॉल
- (C) राजपूत वंश, रिचर्ड फॉक्स
- (D) विजयनगर राज्य, एन. कराशिमा

49. रागमाला चित्रकला ही अठराव्या शतकातील ..... शैलीचा नमुना आहे.

- (A) दख्खन
- (B) कांगरा
- (C) राजपूत
- (D) पहाडी

50. Who says that 'Plassey was a transaction in which the rich bankers of Bengal and Mir Jafar sold out the Nawab to the English ?

- (A) N.K. Sinha
- (B) K.M. Pannikar
- (C) R.S. Sharma
- (D) N.L. Chatterjee

51. The Jagat Seths were an influential ..... family in Bengal.

- (A) Noble
- (B) Banking
- (C) Military
- (D) Physician

52. Mir Jafar shifted his capital from Murshidabad to.....

- (A) Monghyr
- (B) Midnapur
- (C) Burdwan
- (D) Lakhnauti

50. असे कुणी म्हटले होते की, 'प्लासी हा व्यवहार होता, जो बंगालमधील श्रीमंत व्यापारी आणि मीर जाफर यांनी इंग्रजांना विकला होता' ?

- (A) एन.के. सिन्हा
- (B) के.एम. पन्नीकर
- (C) आर.एस. शर्मा
- (D) एन.एल. चटर्जी

51. जगत सेठ हे बंगालमधील एक प्रभावशाली ..... घराणा होता.

- (A) सरदार
- (B) बँकिंग/सावकारी
- (C) लष्करी
- (D) वैद्य

52. मीर जाफरने आपली राजधानी मुर्शिदाबाद वरून ..... येथे हलवली.

- (A) मोंघीर
- (B) मिदनापूर
- (C) बरद्वान
- (D) लखनौती

53. Where did the British start the Dual system of Government ?

- (A) Madras
- (B) Bengal
- (C) Bombay
- (D) Pondicherry

54. Who among the following is known as the 'liberator of Indian Press' ?

- (A) Lord William Bentinck
- (B) Charles Metcalfe
- (C) Lord Macaulay
- (D) Lord Dalhousie

55. The Lancashire cotton textiles were first introduced in India, in.....

- (A) 1786
- (B) 1815
- (C) 1831
- (D) 1852

53. भारतामध्ये ब्रिटिशांनी द्विदल शासनपद्धती कोणत्या ठिकाणी सुरू केली होती ?

- (A) मद्रास
- (B) बंगाल
- (C) मुंबई
- (D) पोन्डिचेरी

54. खालीलपैकी कोण "भारतीय संचारपत्राचा" मुक्तिदाता म्हणून ओळखला जातो ?

- (A) लॉर्ड विल्यम बेंटिंक
- (B) चार्ल्स मेटकाफ
- (C) लॉर्ड मेकौले
- (D) लॉर्ड डलहौसी

55. लँकेशायर येथून कापसाचे कापड प्रथम भारतात ..... मध्ये आणले गेले.

- (A) 1786
- (B) 1815
- (C) 1831
- (D) 1852

56. A modern Western Painting School was established in Pune in 1798. Its student, who famously made the drawings of Ellora as he accompanied Sir Charles Malet in his artistic expedition was.....

- (A) Erloo Bin Narayan
- (B) Dhakji Dadaji
- (C) Gangaram Tambat
- (D) Vasudev Kamat

57. Witnessing the devastation of the Indian textile industries, William Bentinck remarked, "The bones of the.....are bleaching the plains of India".

- (A) Cotton Traders
- (B) Cotton Weavers
- (C) Mill Workers
- (D) Cotton Farmers

56. 1798 मध्ये पुण्यात स्थापन झालेल्या पाश्चात्य पद्धतीच्या चित्रशाळेत शिकलेल्या या कलाकाराने सर चार्ल्स मॅले यांच्या एलोरा अभ्यास मोहिमेच्या चित्र नोंदी कोणी तयार केल्या ?

- (A) अर्लू बिन नारायण
- (B) धाकजी दादाजी
- (C) गंगाराम तांबट
- (D) वासुदेव कामत

57. भारतीय कापड उद्योगाची वाताहत पाहून विलियम बेंटिंकने हळहळ व्यक्त केली, की ..... यांच्या हाडांची पांढरी भुकटी भारतातील मैदानी प्रदेशात सर्वत्र साचत चालली आहे.

- (A) कापसाचे व्यापारी
- (B) कापूस विणकर
- (C) गिरणी कामगार
- (D) कापूस पिकवणारे शेतकरी

58. Tinkathiya system is associated with.....cultivation.

- (A) Wheat
- (B) Cotton
- (C) Sugarcane
- (D) Indigo

59. This person led a revolt against the moneylenders and the British in Ahmednagar and Nasik region. The British had declared a Prize of Rs. 5,000 to capture him.

- (A) Fond Sawant
- (B) Narsappa
- (C) Shivkar Bapuji Talapade
- (D) Raghoji Bhangre

60. Around 1840-41, this freedom fighter had conquered the fort of Badami with the help of other soldiers and hoisted the flag of the Chhatrapati of Satara on this fort.

- (A) Sevaram Bhill
- (B) Narsingrao Petkar
- (C) Umaji Naik
- (D) Lahuji Salve

58. तीनकथिया पद्धत ..... शी संबंधित आहे.

- (A) गहू
- (B) कापूस
- (C) ऊस
- (D) नीळ

59. यांनी अहमदनगर आणि नाशिक भागात सावकारांच्या व इंग्रजांच्या विरोधात उठावाचे नेतृत्व केले. त्यांना पकडण्यासाठी सरकारने 5,000 रुपयांचे बक्षीस लावले होते.

- (A) फोंड सावंत
- (B) नरसप्पा
- (C) शिवकर बापूजी तळपदे
- (D) राघोजी भांगरे

60. 1840-41 दरम्यान या स्वातंत्र्य लढ्यातील सेनानीने इतर सैनिकांच्या साहाय्याने बदामीचा किल्ला ताब्यात घेतला आणि तेथे सातान्याच्या छत्रपतींचा झेंडा फडकवला.

- (A) सेवाराम भिल्ल
- (B) नरसिंगराव पेटकर
- (C) उमाजी नाईक
- (D) लहूजी साळवे

61. This person belonged to the first batch of doctors that graduated from the Grant Medical College in 1850 and was a great patron of arts and theatre.
- (A) Bhau Daji Lad
(B) Vishram Ramji Ghole
(C) R.G. Bhandarkar
(D) Jagannath Shankarsheth
62. Who among the following criticised the University Act of 1904, commenting that the Indian Universities had become some of the world's most governmental institutions ?
- (A) Hunter Commission
(B) Sadler Commission
(C) Radhakrishnan Commission
(D) Kothari Commission
63. ....was one of the founders of the Veda Samaj which was founded in 1864.
- (A) Shreedharalu Naidu
(B) Dayanand
(C) Dadoba Pandurang
(D) Mahatma Phule
61. हे 1850 मध्ये ग्रँट मेडिकल कॉलेजमधून पास झालेल्या डॉक्टरांच्या पहिल्या तुकडीतले विद्यार्थी होते आणि कला आणि नाटकाचे रसिक आश्रय दाते ही होते.
- (A) भाऊ दाजी लाड
(B) विश्राम रामजी घोले
(C) रा.गो. भांडारकर
(D) जगन्नाथ शंकरशेठ
62. 1904च्या विद्यापीठ कायद्यामुळे भारतीय विद्यापीठे जगातील सर्वाधिक सरकारी विद्यापीठांच्या पंक्तीत जाऊन बसली आहेत अशी टीका कोणी केली ?
- (A) हंटर आयोग
(B) सॅडलर आयोग
(C) राधाकृष्णन आयोग
(D) कोठारी आयोग
63. 1864 मध्ये वेद समाजाची स्थापना करणारे ..... हे त्याचे संस्थापक होत.
- (A) श्रीधरलु नायडू
(B) दयानंद
(C) दादोबा पांडुरंग
(D) महात्मा फुले

64. In his work “Tafsir ul Quran— Commentaries on the Quran”, this reformer argued that the Word of God should be interpreted through the work of God which is open for all to see.

- (A) Rashid Ahmed Gangohi
- (B) Syed Ahmed Khan
- (C) Mahmud ul Hasan
- (D) Syed Ahmed Barelvi

65. ....was a founder member of the ‘Goa Youth League’.

- (A) Beatris de Menzes Braganza
- (B) Mohan Ranade
- (C) Dayanand Bandodkar
- (D) Pandit Nehru

64. तफसीर अल कुरआन या कुरानचे निरूपण करणाऱ्या आपल्या ग्रंथातून या सुधारकांनी असे मत मांडले की ईश्वराचा शब्द हा त्याच्या सहज दिसू शकणाऱ्या कृतींमधून समजून घेतला पाहिजे.

- (A) रशीद अहमद गांगोही
- (B) सैयद अहमद खान
- (C) महमूद उल हसन
- (D) सैयद अहमद बरेलवी

65. .... गोवा यूथ लीगच्या संस्थापक सदस्यांपैकी एक होते.

- (A) बेआत्रिस द मेन्झेस ब्रगान्झा
- (B) मोहन रानडे
- (C) दयानंद बांदोडकर
- (D) पंडित नेहरू

66. Within Imperialistic ideology, the “policy of assimilation” is based on :
- (A) The idea that colonizers can be enriched when adapting to the native culture of an area
- (B) The idea that local people deserved the right to maintain their native culture
- (C) The idea that native populations know what is best for survival in that area
- (D) The idea that local people would eventually be absorbed into the colonizers’ culture
67. What is the meaning of the title of Tilak’s book ‘Orion’ ?
- (A) Name of a Constellation
- (B) Aryan Invasion
- (C) Vedic Sweetmeat
- (D) A Vedic Deity
66. साम्राज्यवादी विचारसरणीत ‘समाविष्ट करण्याचे धोरण’ पुढील गोष्टीवर आधारित आहे :
- (A) एका प्रदेशांच्या मूळ संस्कृतीशी अनुकूल होऊन वसाहतवादी लोक समृद्ध होऊ शकतात ही कल्पना
- (B) स्थानिक लोकांना स्वतःची मूळ संस्कृती टिकवून ठेवण्याचा अधिकार आहे ही कल्पना
- (C) मूळ जनसमुदायाला त्या भागाच्या अस्तित्वासाठी काय उत्तम आहे या ज्ञानांची कल्पना
- (D) स्थानिक लोक टप्प्या टप्प्याने वसाहतवादी संस्कृतीत शोषले जातील ही कल्पना
67. टिळकांच्या ‘ओरायन’ या पुस्तकाच्या नावाचा अर्थ काय आहे ?
- (A) नक्षत्राचे नाव
- (B) आर्य आक्रमण
- (C) वेदातील पक्वान्न
- (D) वेदातील देवता

68. Members of the States Reorganisation Commission included a jurist, S. Fazl Ali, a Social Worker, H.N. Kunzru and a Historian.....
- (A) Jawaharlal Nehru
(B) N.V. Gadgil
(C) K.M. Panikkar
(D) R.C. Mujumdar
69. Servants of India Society, All India Women's Conference and the Indian History Congress were all founded in this city :
- (A) Poona
(B) Bombay
(C) Calcutta
(D) Delhi
70. This anthropologist is the author of *Maharashtra Sanskruti*, which deals with the culture of Maharashtra :
- (A) Durga Bhagwat
(B) G.S. Ghurye
(C) Irawati Karve
(D) Gunther Sontheimer
68. राज्य पुर्नरचना आयोगाच्या सदस्यांमध्ये एस. फाझल अली हे विधिज्ञ, एच्.एन्. कुंझरू हे सामाजिक कार्यकर्ते आणि ..... हे इतिहासकार समाविष्ट होते.
- (A) जवाहरलाल नेहरू
(B) न. वि. गाडगीळ
(C) के. एम. पाणिक्कर
(D) आर. सी. मुजुमदार
69. भारत सेवक समाज, अखिल भारतीय महिला परिषद आणि भारतीय इतिहास परिषद या सर्व संस्थांची स्थापना या शहरात झाली :
- (A) पुणे
(B) मुंबई
(C) कलकत्ता
(D) दिल्ली
70. या मानववंशशास्त्रज्ञ व्यक्तीने महाराष्ट्र संस्कृती हा ग्रंथ लिहिला :
- (A) दुर्गा भागवत
(B) गो. स. घुर्ये
(C) इरावती कर्वे
(D) गुंथर सोन्थायमर

71. The task of allotting 2,50,000 refugees with cultivable land was completed by..... Director General of Rehabilitation by 1949.

- (A) Sardar Tarlok Singh
(B) Vijayalaxmi Pandit
(C) Sardar Baldev Singh
(D) Sarojini Naidu

72. Match List I with List II and choose the correct answer from the codes given below the list :

List I

- (a) P.E. Roberts
(b) Anil Seal
(c) V.P. Menon
(d) P.J. Griffiths

List II

- (i) Transfer of Power in India
(ii) India under Wellesley
(iii) Emergence of Indian Nationalism
(iv) The British Impact on India

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (iv) (i) (ii) (iii)
(B) (ii) (iii) (i) (iv)
(C) (iii) (ii) (i) (iv)
(D) (ii) (iv) (iii) (i)

71. 1949 पर्यंत ..... या पुनर्वसन महासंचालकांनी 2,50,000 निर्वासितांना पिकाऊ जमिनीच्या वाटपाचे काम पूर्ण केले.

- (A) सरदार तारलोक सिंग
(B) विजयालक्ष्मी पंडित
(C) सरदार बलदेव सिंग
(D) सरोजिनी नायडू

72. यादी क्रमांक-I आणि यादी क्रमांक-II यांच्या अचूक जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या सूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी-I

- (a) पी. ई. रॉबर्ट्स
(b) अनिल सील
(c) व्ही.पी. मेनन
(d) पी.जे. ग्रीफीथ

यादी-II

- (i) ट्रान्सफर ऑफ पॉवर इन इंडिया
(ii) इंडिया अंडर वेलेस्ली
(iii) एमर्जन्स ऑफ इंडियन नॅशनॅलिझम
(iv) द ब्रिटिश इम्पॅक्ट ऑन इंडिया

सूची :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (iv) (i) (ii) (iii)
(B) (ii) (iii) (i) (iv)
(C) (iii) (ii) (i) (iv)
(D) (ii) (iv) (iii) (i)

73. Sardar Vallabhbhai Patel was compared to.....

- (A) Mazzini
- (B) Bismarck
- (C) Lenin
- (D) Leo Tolstoy

74. Arrange the following in chronological order and select the correct answer from the codes given below :

- (i) Cripps Mission
- (ii) Gandhi-Irwin Pact
- (iii) Simon Commission
- (iv) Partition of the Country

Codes :

- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (ii) (i) (iv) (iii)
- (C) (ii) (i) (iii) (iv)
- (D) (iii) (ii) (i) (iv)

73. सरदार वल्लभभाई पटेलची तुलना .....
शी केली जाते.

- (A) माझंझिनी
- (B) बिस्मार्क
- (C) लेनिन
- (D) लिओ टॉल्स्टॉय

74. खालील घटनांचा कालानुक्रम निश्चित करून दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य अनुक्रम निवडा :

- (i) क्रिप्स मिशन
- (ii) गांधी-आयर्विन करार
- (iii) सायमन कमिशन
- (iv) देशाची फाळणी

सूची :

- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (ii) (i) (iv) (iii)
- (C) (ii) (i) (iii) (iv)
- (D) (iii) (ii) (i) (iv)

75. Who is the author of 'Steamboats on the Indus' ?
- (A) Clive Dewey
(B) Michael Adas
(C) John Hobson
(D) Dharampal
76. How many stages did Immanuel Wallerstein identify in his World Systems theory ?
- (A) Two
(B) Three
(C) Four
(D) Five
77. In art history, ... is seen as being at the forefront of nationalist responses to colonial interpretations.
- (A) Rajendralala Mitra
(B) JDM Beglar
(C) Ram Raz
(D) Ananda K. Coomaraswamy
75. "स्टीमबोट्स ऑन द इंडस" याचा लेखक कोण आहे ?
- (A) क्लाइव्ह डीव्ही
(B) माइकल ऑडस
(C) जॉन हॉब्सन
(D) धरमपाल
76. इमॅन्यूएल वॉलरस्टाईन यांनी आपल्या विश्वपद्धत सिद्धांतात किती टप्पे ओळखले आहे ?
- (A) दोन
(B) तीन
(C) चार
(D) पाच
77. कला इतिहासात वसाहतीक अर्थ लावण्याला भारतीयकडून उत्तर देण्यात ..... आघाडीचे मानले जात.
- (A) राजेंद्रलाल मित्रा
(B) जे.डी.एम. बेगलार
(C) राम राज
(D) आनंद क. कुमारस्वामी

78. The concept of 'Total History' is associated with which one of the following schools of historical writing ?

- (A) Marxist School
- (B) Positivist School
- (C) Annales School
- (D) Subaltern School

79. According to Church historiography, what is a chronicle ?

- (A) A biography of a great man
- (B) A biography of a saint
- (C) An account of the rise of the Church
- (D) A detailed account of events in a particular place and time

78. संपूर्ण इतिहास ही संकल्पना पुढीलपैकी कोणत्या इतिहासलेखनप्रणालीशी संबंधित आहे ?

- (A) मार्क्सवादी प्रणाली
- (B) प्रत्यक्षार्थवादी प्रणाली
- (C) अनाल्स प्रणाली
- (D) सबाल्टर्न प्रणाली

79. चर्चप्रणीत इतिहासलेखनशास्त्रानुसार क्रॉनिकल-शकावली म्हणजे काय ?

- (A) महान व्यक्तीचे चरित्र
- (B) संताचे चरित्र
- (C) चर्चच्या उदयाची कथा
- (D) विशिष्ट काळात व ठिकाणी घडलेल्या घटनांचे सविस्तर वर्णन

80. Match List I with List II and choose the correct answer from the codes given below :

List I

- (a) Marc Bloch
- (b) Fernand Braudel
- (c) Emmanuel Le Roy Ladurie
- (d) Jacques Derrida

List II

- (i) The Structures of Everday Life
- (ii) Writing and Difference
- (iii) The Territory of the Historian
- (iv) The Historian's Craft

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iv) (iii) (ii) (iv)
- (B) (iv) (i) (iii) (ii)
- (C) (i) (ii) (iii) (iv)
- (D) (ii) (iii) (iv) (i)

80. यादी क्रमांक-I आणि यादी क्रमांक-II यांच्या अचूक जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या सूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी-I

- (a) मार्क ब्लो
- (b) फर्नांड ब्राँडेल
- (c) इम्याँनूएल ल रॉय लादुरी
- (d) जॉक्स डेरेडा

यादी-II

- (i) द स्ट्रक्चर्स ऑफ ऐव्हरीडे लाईफ
- (ii) रायटिंग अँड डिफरन्स
- (iii) द टेरीटोरी ऑफ द हिस्टोरीयन
- (iv) द हिस्टोरियन्स क्राफ्ट

सूची :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iv) (iii) (ii) (iv)
- (B) (iv) (i) (iii) (ii)
- (C) (i) (ii) (iii) (iv)
- (D) (ii) (iii) (iv) (i)

81. Which of the following ancient sites is *not* associated with the Megalithic culture ?

- (A) Yellesvaram
- (B) Adichanallur
- (C) Junnar
- (D) Brahmagiri

82. Which of the following sites does *not* represent the Chalcolithic culture ?

- (A) Kayatha
- (B) Jorwe
- (C) Brahmapuri
- (D) Savalda

83. .... was a Harappan trading post in Afghanistan.

- (A) Shortughai
- (B) Chanhudaro
- (C) KotDiji
- (D) Amri

81. खालीलपैकी कोणते प्राचीन स्थळ महापाषाण संस्कृतीशी संबंधित नाही ?

- (A) येल्लेस्वरम
- (B) आदीचनल्लूर
- (C) जुन्नर
- (D) ब्रह्मगिरी

82. खालीलपैकी कोणते स्थळ ताम्रपाषाण संस्कृतीशी संबंधित नाही ?

- (A) कायथा
- (B) जोर्वे
- (C) ब्रह्मपुरी
- (D) सावलदा

83. .... हे अफगाणीस्तानातील हडप्पाकालीन व्यापारी केंद्र होते.

- (A) शोर्तूघई
- (B) चन्हूदारो
- (C) कोटदिजी
- (D) आमरी

84. Fire-altars are *not* found from the Harappan site of.....

- (A) Banawali
- (B) Rakhigarhi
- (C) Surkotada
- (D) Lothal

85. ....tribe in Baluchistan speak a language similar to the Tamil language.

- (A) Mundas
- (B) Brahui
- (C) Bhils
- (D) Santhals

86. The entry port for trade between the Indus trading centers and Mesopotamia was.....

- (A) Elam
- (B) Bahrain
- (C) Oman
- (D) Afghanistan

84. हडप्पाकालीन अग्निकुंड ..... येशे सापडली नाही.

- (A) बनवली
- (B) राखीगढी
- (C) सुरकोटदा
- (D) लोथल

85. बलुचिस्थान ..... जमात तामिळ भाषेसारखी ऐक भाषा बोलतात.

- (A) मुंडा
- (B) ब्राहुई
- (C) भील
- (D) सांथाल

86. मेसोपोटेमिया आणि सिंधू व्यापारी केंद्रामधील व्यापारात ..... हा प्रवेशासाठी वापरला जाणारा बंदर होता.

- (A) एलम
- (B) बाहरेन
- (C) ओमान
- (D) अफगाणिस्थान

87. Which of the following sites has *not* yielded any evidence related to the Indo-Roman trade ?

- (A) Ter
- (B) Junnar
- (C) Adam
- (D) Morgaon

88. Which of the following is *not* the Pre-natal samskara ?

- (A) Garbhadhana
- (B) Pumsavana
- (C) Karnavedha
- (D) Simantonnayana

89. Which of the following compositions ascertains that Panini and Vararuchi were contemporaries of the Nandas ?

- (A) Bruhatkatha
- (B) Gathasaptasati
- (C) Tolkapiyam
- (D) Mrichhakatikam

87. खालीलपैकी कोणत्या स्थळावरून इंडो-रोम व्यापारांशी संबंधित पुरावा प्राप्त झाला नाही ?

- (A) तेर
- (B) जुन्नर
- (C) अडम
- (D) मोरगाव

88. खालीलपैकी कोणता संस्कार हा जन्म होण्यापूर्वीचा नाही ?

- (A) गर्भाधान
- (B) पुंसवन
- (C) कर्णवेध
- (D) सीमंतोन्नयन

89. पाणिणी आणि वररूची हे नंद राजवटीच्या समकालीन होते-असे खालीलपैकी कोणत्या रचनेने नमूद केलेले आहे ?

- (A) बृहत्कथा
- (B) गाथासप्तसती
- (C) तोल्कापीयम
- (D) मृच्छकटीकम

90. In 326 B.C. when Alexander invaded India, Magadha was ruled by.....
- (A) Chandragupta Maurya
(B) Mahapadma Nanda
(C) Dhana Nanda
(D) Udayin
91. According to Megasthenes, the Pandya Kingdom was famous for.....
- (A) Silk
(B) Bronze
(C) Weapons
(D) Pearls
92. The trade with Barigaza flourished under the control of Western Kshatrapa named.....
- (A) Nahapana
(B) Rudradamana
(C) Jivadamana
(D) Rudrasimha II
90. सिकंदरने 326 ई. स. पूर्व मध्ये जेव्हा भारतावर हल्ला केला, तेव्हा मगधावर ..... चे राज्य होते.
- (A) चंद्रगुप्त मौर्य
(B) महापद्म नंद
(C) धनानंद
(D) उदयिन
91. मेगस्थनीसच्या मते, पांड्यांचे राज्य कशासाठी प्रसिद्ध होते ?
- (A) रेशम
(B) कांस्य
(C) शस्त्रास्त्रे
(D) मोती
92. खालीलपैकी कोणत्या पश्चिम क्षत्रपाच्या शासनात बेरीगाझा येथील व्यापार भरभराटीस आला ?
- (A) नहपान
(B) रुद्रदमन
(C) जीवदमन
(D) रुद्रसंह दुसरा

93. Which of the following inscriptions mention the repairing work of Sudarshan reservoir ?
- (A) Hathigumpha inscription of Kharavela
(B) Nashik inscription of Nahapana
(C) Junagadh inscription of Rudradaman I
(D) Bhitari Pillar inscription of Skandagupta
94. Gupta era commences from.....
- (A) 340 A.D.
(B) 330 A.D.
(C) 320 A.D.
(D) 310 A.D.
95. Which of following Gupta kings had issued copper coins ?
- (A) Chandragupta I
(B) Kumaragupta I
(C) Shrigupta
(D) Ghatotkachgupta
93. खालीलपैकी कोणत्या शिलालेखात सुदर्शन तलावाच्या दुरुस्ती कार्याचा उल्लेख आढळून येतो ?
- (A) खारवेल याचा हाथीगुंफा शिलालेख
(B) नहपान याचा नासिक शिलालेख
(C) प्रथम रुद्रदमन याचा जुनागढ शिलालेख
(D) स्कंदगुप्त याचा भितरी स्तंभलेख
94. गुप्त शकाची सुरुवात ..... पासून होते.
- (A) 340 इ.स.
(B) 330 इ.स.
(C) 320 इ.स.
(D) 310 इ.स.
95. खालीलपैकी कोणत्या गुप्त सम्राटाने ताम्रनाणी काढली होती ?
- (A) चंद्रगुप्त प्रथम
(B) कुमारगुप्त प्रथम
(C) श्रीगुप्त
(D) घटोत्कचगुप्त

96. Which of the following Gupta kings had issued 'Ashvamedh' type of gold coin ?

- (A) Chandragupta I
- (B) Kumaragupta I
- (C) Kumaragupta II
- (D) Ramagupta

97. Brahmatayam in Sangam literature refers to.....

- (A) Most sacred place
- (B) Group of invited Brahmin priests
- (C) Gift of revenue free villages to Brahmin priests
- (D) Entire sequence of ritual arranged for a particular occasion

96. खालीलपैकी कोणत्या गुप्त सम्राटाने अश्वमेध छाप सुवर्णनाणे काढले होते ?

- (A) चंद्रगुप्त प्रथम
- (B) कुमारगुप्त प्रथम
- (C) कुमारगुप्त द्वितीय
- (D) रामगुप्त

97. संगम साहित्यात ब्रह्मतयमचा अर्थ पुढीलप्रमाणे होतो :

- (A) सर्वात पवित्र स्थळ
- (B) आमंत्रित केलेले ब्राह्मण वृंद
- (C) ब्राह्मण वृंदास भेट दिलेले महसूलकरमुक्त खेडी
- (D) विशिष्ट प्रसंगासाठी नियमित संपूर्ण कर्मकांडांची शृंखला

98. Which of the following the copper plates throws light on the administrative measures taken during drought ?

- (A) Sohgaura
- (B) Chinchani
- (C) Shankarpur
- (D) Mandhal

99. 'Sahini' were.....

- (A) The men in charge of entertainers
- (B) The men in charge of production unit
- (C) The men in charge of royal household
- (D) The men in charge of Cavalry

100. During Ancient Indian times, the title 'Kaisar' was taken mainly by the following ruling family :

- (A) Maurya
- (B) Satavahana
- (C) Kanishka
- (D) Gupta

98. खालीलपैकी कोणत्या ताम्रपटातून दुष्काळात घ्यावयाच्या प्रशासनिक उपाययोजनावर प्रकाश पडतो ?

- (A) सोहगौडा
- (B) चिंचणी
- (C) शंकरपूर
- (D) मांदळ

99. 'साहिनी' म्हणजे .....

- (A) मनोरंजनासाठी असलेली माणसे
- (B) उत्पादन कक्षातील माणसे
- (C) राजप्रासादाच्या सेवेत असलेली माणसे
- (D) घोडदळातील प्रमुख माणसे

100. प्राचीन भारताच्या इतिहासात 'कैसर' ही पदवी कोणत्या राज्यकर्त्या घराण्याने घेतली होती ?

- (A) मौर्य
- (B) सातवाहन
- (C) कनिष्क
- (D) गुप्त

JUN - 10219/II—B

ROUGH WORK